

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA W SOSW

STRATEGIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH ORAZ INTERWENCYJNYCH WOBEC UCZNIÓW/WYCHOWANKÓW SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO – WYCHOWAWCZEGO W ZAMOŚCIU

I. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE I PROCEDURY REAGOWANIA

W Ośrodku obowiązują następujące zasady sprawowania opieki nad uczniami w trakcie zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych:

1. Wszystkie zajęcia muszą się odbywać pod nadzorem nauczyciela lub osoby do tego uprawnionej.
2. Przed każdymi zajęciami nauczyciel zobowiązany jest do sprawdzenia czy warunki nauki i pracy nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia i życia uczniów.

Procedury dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej:

1. Prowadzenie corocznej diagnozy czynników ryzyka i chroniących, również w aspekcie określenia zakresu i rodzaju problemu związanego z przemocą wśród uczniów, a następnie ewaluowanie szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego w oparciu o uzyskane wyniki diagnozy.
2. W statucie i szkolnym programie wychowawczo – profilaktycznym opracowane są ogólnoszkolne zasady oczekiwania wobec zachowania uczniów i konsekwencje (sankcje) za ich nieprzestrzeganie.
3. Oddziaływaniami objęci są również rodzice, których uczy się na temat obserwowania niepokojących objawów, mogących świadczyć o doświadczaniu przemocy i możliwych sposobach reagowania, w tym prawnego.

INTERWENCJE W SYTUACJACH: PRZEMOC RÓWIEŚNICZA I AGRESJA

Należy reagować na każdą sytuację związaną z przemocą i agresją.

1. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji nauczyciela/ wychowawcy/ specjalisty.
2. Działania powinny być konsekwentne.
3. Ważne jest, aby wykazywać troskę o dobro ucznia - dotyczy to zarówno ofiary jak i sprawcy.
4. Nie należy potępiać ucznia, ale wskazywać na jego zachowania, których nie aprobujemy i wyrażać swoją niezgodę na stosowanie przemocy i agresji.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie przeanalizować.
6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami, specjalistami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.
7. Należy zapewnić uczniom uczestniczącym w sytuacjach związanych z agresją, przemocą pomoc psychologiczno-pedagogiczną (wyjaśnienie zaistniałej sytuacji, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, rozładowania negatywnych emocji).
8. Jeżeli świadkiem zdarzenia jest uczeń, należy jak najszybciej powiadomić dorosłego pracownika szkoły, informując także o swoich podejrzeniach, że któryś z uczniów doznaje przemocy. Jeśli zdarzenie jest niebezpieczne, a w pobliżu nie ma nikogo dorosłego, bezzwłocznie należy zadzwonić pod numer alarmowy 112.

Osoba podejmująca interwencję powinna:

- reagować stanowczo,
- mówić prosto i jasno,

- traktować sprawcę jako osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
- jeśli to konieczne to użyć tylko tyle siły, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
- szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie);

powinna unikać:

- agresji fizycznej,
- agresji słownej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać ucznia, nie stosować komunikatów „TY”),
- okazywania niepewności,
- długich monologów i moralizowania,
- wchodzenia w rolę sprawcy, by mu pokazać co czuje osoba poszkodowana.

W sytuacjach wzmożonego pobudzenia psychoruchowego ucznia, wystąpienia zachowań agresywnych zagrażających zdrowiu i życiu jego i innych uczniów - nauczyciel podejmuje stosowne działania zapewniające bezpieczeństwo uczniom: dąży do odizolowania od siebie zaangażowanych w konflikt stron, po wyciszeniu zachowań trudnych stara się samemu lub z pomocą innych nauczycieli, pedagoga, psychologa dążyć do pogodzenia stron. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje rodziców obu stron.

Interwencje nauczyciela/ wychowawcy należy odnotować w dokumentacji szkolnej (dziennik, zeszyt uwag, teczka osobowa wychowanka, karta przebiegu interwencji).

Procedury dla rodziców uczniów doświadczających przemocy:

1. Dziecku okazuje się bezgraniczne zrozumienie, nie komunikując mu, że mogło przyczynić się swoim zachowaniem do tego, że stało się ofiarą zachowań przemocowych, a podkreślając, że to zachowanie sprawcy jest nieakceptowane.
2. Rodzice informują szkołę, jeśli ich dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy rówieśniczej, aktywnie współpracując z personelem w celu rozwiązania problemu.
3. W przypadkach, gdy dziecko stało się poszkodowanym zachowaniem, które ścigane jest z oskarżenia prywatnego, rodzice podejmują po sugestii szkoły właściwe kroki prawne.

PRZEMOC DOMOWA (krzywdzenie dziecka w rodzinie)

1. W przypadku uzyskania przez pracownika Ośrodka podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony lub zaniedbywany przez rodziców, ma on obowiązek przekazania tej informacji dyrektorowi Ośrodka i sporządzenia notatki służbowej. Oznakami przemocy mogą być dostrzeżone przez nauczycieli (zwłaszcza wychowania fizycznego) lub pielęgniarkę szkolną ślady pobicia, unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/ nogawek bez względu na warunki pogodowe itp., ale też dostrzegalne zmiany w zachowaniu się ucznia, w tym sytuacji dydaktycznej (pogorszenie ocen, gorsza frekwencja).
2. Pedagog/ psycholog szkolny organizuje spotkanie z rodzicami ucznia, którego podejrzenie dotyczy, przekazując im uzyskane informacje, dostępne formy pomocy dla rodziny w kryzysie oraz w przypadku potwierdzenia zgłoszenia, o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia do odpowiedniej instytucji (prokuratura/ policja; sąd rodzinny; procedura „Niebieskie Karty”; ośrodek pomocy społecznej). Spotkanie jest protokolowane przez wychowawcę klasy/ pedagoga/ psychologa.
3. Jeśli zgłoszenie potwierdziło się, a sprawcą jest jeden z rodziców, w obecności drugiego z rodziców, innej osoby najbliższej dla ucznia lub pełnoletniej osobie wskazanej przez ucznia, wychowawca klasy, nauczyciel znający sytuację, pedagog lub psycholog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”, wypełniając formularz „Niebieska Karta – A”, a formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje rodzicowi, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez ucznia. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła niezwłocznie przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

w terminie nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury. Kopię wypełnionego formularza pozostawia się w szkole.

4. Ponadto dyrektor Ośrodka lub osoba wyznaczona może poinformować inną instytucję spośród wskazanych (prokuratura/ policja; sąd rodzinny; procedura „Niebieskie Karty”; ośrodek pomocy społecznej), w zależności od zdiagnozowanego typu przemocy, a dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tej instytucji.
5. Całość podjętych działań dokumentowana jest w formie protokołów i notatek służbowych, które udostępnione są na żądanie instytucji prowadzącej postępowanie karne. Tworzona jest także karta przebiegu interwencji.
6. W sytuacji stwierdzenia, że zgłoszenie jest bezzasadne i nie dochodzi do krzywdzenia ucznia, dyrektor Ośrodka lub inna osoba uczestnicząca w spotkaniu, sporządza notatkę z zakończenia procedury, przy czym zlecone zostaje dalsze obserwowanie sytuacji ucznia.
7. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców, niewywiązywania się z założeń planu pomocy, unikania kontaktu z pracownikami Ośrodka, dyrektor Ośrodka pisemnie wnioskuje do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, przekazując poczynione ustalenia.
8. Pedagog lub psycholog szkolny opracowuje plan wsparcia ucznia, w którym zawarte zostają wskazania dotyczące podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa, oferowane uczniowi i jego rodzicom formy wsparcia psychologiczno- pedagogicznego i informacje o skierowaniu ucznia/ rodziny do specjalisty spoza Ośrodka.
9. W przypadku, gdy uczeń doświadcza przemocy ze strony osoby najbliższej z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub zagrożone jest jego życie i zdrowie, powoływany jest przez dyrektora Ośrodka zespół interwencyjny, w skład, którego wchodzi dyrektor lub wicedyrektor ośrodka, wychowawca, pedagog, psycholog szkolny i pielęgniarka szkolna:
 - a) zespół interwencyjny zapewnia bezpieczeństwo uczniowi i odseparowuje go od rodzica podejrzanego o krzywdzenie, jednocześnie alarmowo powiadamiając policję, w której kompetencjach leży dalsze postępowanie;
 - b) opracowywany jest plan pomocy uczniowi;
 - c) w przypadku otrzymania wniosku o udzielenie informacji o uczniu od uprawnionej przepisami instytucji (sąd rodzinny, sąd karny, policja, ośrodek pomocy społecznej, zespół interdyscyplinarny, grupa diagnostyczno- pomocowa), dyrektor Ośrodka jest zobowiązany do przygotowania takiej informacji.

KRZYWDZENIE UCZNIA PRZEZ PRACOWNIKA OŚRODKA

1. Osoba, która uzyskała informację, że uczeń jest krzywdzony przez pracownika Ośrodka, przekazuje ją dyrektorowi Ośrodka, pedagogowi, psychologowi lub innej osobie wyznaczonej do zgłaszania incydentów wraz ze sporządzoną notatką służbową. Notatka służbowa może mieć formę pisemną lub elektroniczną.
2. W przypadku, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie ucznia, niezwłocznie przez osobę ujawniającą krzywdzenie powiadamiana jest alarmowo policja, a w zgłoszeniu podawane są dane osoby zgłaszającej, dane ucznia oraz dane osoby podejrzanego o krzywdzenie, a także wszystkie znane fakty w sprawie. Osoba zawiadamiająca w tej sytuacji wypełnia również kartę przebiegu interwencji.
3. Dyrektor Ośrodka natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z uczniami (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy i wzywa osobę, której dotyczy zgłoszenie na rozmowę wyjaśniającą, w której uczestniczy pedagog lub psycholog szkolny i wychowawca ucznia, protokolujący przebieg spotkania.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga, psychologa lub wychowawcy ucznia, osoba ta nie uczestniczy w spotkaniu, o którym mowa w ust. 3.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora Ośrodka, działania interwencyjne prowadzi rzecznik praw ucznia.

6. Podczas spotkania omówiona zostaje sytuacja ucznia i zasadność podejrzeń, a także wypracowany zostaje sposób postępowania w tej sytuacji. W protokole ze spotkania zawarte zostają opracowane wnioski i postanowienia.
7. W przypadku potwierdzenia podejrzeń informuje o zdarzeniu rodziców ucznia krzywdzonego oraz pisemnie odpowiednie służby (policję/ prokuraturę), składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Opracowywany jest plan wsparcia ucznia, z którym zapoznawany jest uczeń i jego rodzice.
8. W przypadku ustalenia, że zachowania pracownika związane są np. ze stosowaniem krzyku w kierunku ucznia, albo niestosownych komentarzy, dyrektor Ośrodka przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, a jeśli nie przyniesie ona skutków, podejmuje się kroki zgodne z kodeksem pracy i innymi przepisami prawa.

DZIECKO MOLESTOWANE SEKSUALNIE

Czyny zabronione i przepisy chroniące dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym to m.in.:

- zgwałcenie,
- wykorzystanie seksualne dziecka na skutek jego bezradności i/lub niepoczytalności,
- nadużycie stosunku zależności dziecka od innej osoby lub wykorzystanie krytycznego położenia dziecka w celach seksualnych,
- kontakt seksualny z dzieckiem poniżej 15 roku życia,
- grooming – nawiązywanie z dzieckiem do 15 roku życia kontaktu przy użyciu nowych technologii w celu spotkania i nakłonienia dziecka do obcowania płciowego lub w celu produkowania bądź utrwalania treści o charakterze pornograficznym za pomocą groźby, wprowadzenia dziecka w błąd, wyzyskania błędu albo wykorzystania jego niezdolności do należytego pojmowania sytuacji,
- pornografia z udziałem dzieci.

W sytuacji podejrzenia, że uczeń został pokrzywdzony którymś z wymienionych wyżej przestępstw, należy bezwzględnie zawiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia.

- Zawiadomienie należy złożyć do instytucji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.
- Zawiadomienie składa osoba uprawniona do reprezentowania zawiadamiającej instytucji – dyrektor Ośrodka/wicedyrektor.
- Złożenie zawiadomienia powinno nastąpić nawet bez uzyskania zgody rodziców ucznia pokrzywdzonego. Poinformowanie ich o działaniach instytucji zależy od woli instytucji składającej zawiadomienie.

Wcześniej należy zorganizować spotkanie z rodzicami, którego celem będzie poinformowanie o uzyskanych informacjach lub o zaobserwowanych zachowaniach i wypowiedziach ucznia wskazujących na doświadczenie wykorzystywania seksualnego, a także wskazanie rodzicom miejsc świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Rodziców należy poinformować o obowiązku podjęcia interwencji prawnej i wspólnie ustalić plan pomocy uczniowi (zapewnienie mu bezpieczeństwa, udzielenie szkolnej pomocy psychologiczno- pedagogicznej, ewentualne skierowanie do specjalistycznej placówki wsparcia). W sytuacji podejrzenia, że sprawcą wykorzystywania seksualnego dziecka jest jego rodzic, do udziału w spotkaniu powinien być zaproszony rodzic niekrzywdzący.

INTERWENCJE W SYTUACJACH: NAGŁA AGRESJA FIZYCZNA/ AUTOAGRESJA (zagrożające bezpieczeństwu ucznia/ innych osób)

Sposób reagowania dostosowany jest do indywidualnych potrzeb ucznia/ dziecka wypracowany podczas oddziaływań wychowawczych w porozumieniu z rodzicami/ prawnymi opiekunami.

PODEJRZENIE SPOŻYCIA ALKOHOLU, ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

Nauczyciel lub inny pracownik przekazuje swoje podejrzenia odpowiednio wychowawcy, pedagogowi, pielęgniarce, dyrektorowi.

1. Uczeń zostaje umieszczony w gabinecie profilaktycznym pod opieką pielęgniarki i drugiego pracownika Ośrodka.
2. O zaistniałym fakcie zostają zawiadomieni rodzice (prawni opiekunowie) ucznia, którzy zobowiązani są do odebrania go ze szkoły.
3. W sytuacji, gdy uczeń znajduje się pod wpływem środków odurzających, a brak jest kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) bądź nie zgłosili się do szkoły na wezwanie, dyrektor wzywa lekarza i policję. Lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia, w porozumieniu z dyrektorem, podejmuje decyzję o pozostawieniu ucznia w szkole bądź przewiezieniu go do placówki służby zdrowia lub przekazaniu do dyspozycji funkcjonariuszom policji. O fakcie tym niezwłocznie zawiadamiani są rodzice (prawni opiekunowie).
4. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
5. Jeżeli powtarzają się przypadki, kiedy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków - dyrektor powiadamia policję lub sąd rejonowy – wydział rodzinny i nieletnich.

POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. Odpowiednio, nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor w obecności innej osoby żąda od ucznia oddania posiadanej substancji lub przedmiotu.
2. Nauczyciel, inni pracownicy nie mają prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia.
3. O zachowaniu ucznia niezwłocznie powiadamiani i wzywani do Ośrodka są rodzice (prawni opiekunowie).
4. Odpowiednio nauczyciel, dyrektor Ośrodka wzywa policję lub straż miejską, która dokonuje przeszukania, zabezpiecza znalezione przedmioty bądź substancję.
5. Jeżeli uczeń odda substancję dobrowolnie, nauczyciel zobowiązany jest bezzwłocznie, po odpowiednim zabezpieczeniu, przekazać ją policji, straży miejskiej i sporządzić dokładną notatkę z przebiegu zdarzenia wraz z ustaleniami, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
6. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

POPEŁNIENIE CZYNU KARALNEGO (13-17 LAT)

1. Nauczyciel powiadamia o zdarzeniu dyrektora, psychologa, pedagoga oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, który popełnił czyn karalny.
2. Dyrektor powiadamia policję, celem ustalenia okoliczności zdarzenia.
3. W przypadku nieobecności rodziców (prawnych opiekunów) czynności podejmowane przez policję lub straż miejską mogą odbyć się w obecności: psychologa szkolnego, zawodowego kuratora sądowego, pedagoga specjalnego.
4. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

ROZPYLENIE / ROZPRZESTRZENIANIE PODEJRZANEJ SUBSTANCJI

1. Nauczyciel bądź inny pracownik, który zidentyfikował rozpylenie podejrzonej substancji na terenie Ośrodka zgłasza ten fakt dyrektorowi.
2. Dyrektor zawiadamia policję i straż pożarną.
3. Dyrektor podejmuje decyzję o ewakuacji uczniów i pracowników wg Regulaminu ewakuacji.
4. Uczniów uczestniczących w zdarzeniu należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

POMOC OFIERZE CZYNU KARALNEGO

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia udzielenia pomocy poprzez wezwanie lekarza, w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora Ośrodka.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Udzielenie wsparcia psychologicznego w przypadku obserwowania wystąpienia reakcji stresu u ofiary.
6. Objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

- Policja powinna być wezwana do Ośrodka, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez Ośrodek w określonej sytuacji, w których obecność policjanta jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta powinna być wcześniej zgłoszona do dyrektora Ośrodka.

- W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

SAMOWOLNE OPUSZCZENIE KLASY, ŚWIETLICY

1. Nauczyciel, wychowawca klasy, wychowawca świetlicy informuje o zaistniałej sytuacji pedagoga, psychologa, wicedyrektora lub (w przypadku nieobecności tych osób lub niemożliwości z ich strony udzielenia pomocy wynikającej z pełnienia w tym czasie innych obowiązków) sekretarza Ośrodka.
2. Wspierając się nawzajem w/w osoby po zlokalizowaniu ucznia na terenie Ośrodka odprowadzają go do klasy/ świetlicy.
3. W przypadku podejrzenia opuszczenia terenu Ośrodka – wdramy poniższą procedurę.

UCIECZKA, SAMOWOLNE OPUSZCZENIE TERENU PLACÓWKI

Po stwierdzeniu nieobecności wychowanka na terenie placówki należy:

1. Powiadomić pedagoga lub psychologa oraz wicedyrektora lub dyrektora Ośrodka, którzy decydują o podjęciu dalszych działań (pkt. 2- 5).
2. Rozpocząć poszukiwania w najbliższej okolicy Ośrodka.
3. Powiadomić telefonicznie komendę policji, straż miejską, rodziców ucznia/ prawnych opiekunów.

Zgromadzić informacje: dane personalne, krótki rysopis, w co wychowanek był ubrany, godzinę ucieczki, adres rodziców lub opiekunów, należy również zapisać nazwisko osoby przyjmującej zgłoszenie o ucieczce.

4. Napisać krótkie oświadczenie o okolicznościach ucieczki (wpiąć do dokumentacji wychowanka, zeszyt uwag).
5. W razie braku jakichkolwiek wiadomości o odnalezieniu wychowanka (do 3 godzin) powiadomić posterunek policji w rejonie, z którego dziecko pochodzi.

PRZEKAZYWANIE UCZNIÓW/ WYCHOWANKÓW OŚRODEK - tzw. INTERNAT - OŚRODEK

1. Uczniowie mieszkający w internacie Ośrodka przyjeżdżają na zajęcia: wtorek – piątek pod opieką wychowawców lub pomocy nauczyciela autobusem MZK nr 17 bądź BUS-em

szkolnym wg wykazu dowozu wychowanków.

2. Po przyjeździe do szkoły wychowankowie nieposiadający zgody na samodzielne przejazdy pozostają pod bezpośrednią opieką wychowawców internatu do godz. 8.00 (zgodnie z czasem pełnienia przez nich dyżuru). O godz. 8.00 przekazywani są pod opiekę nauczycieli świetlicy bądź nauczycieli uczących zgodnie z planem lekcji.
3. Po zakończonych lekcjach uczniowie wymagający szczególnego nadzoru są odprowadzani przez nauczyciela bezpośrednio do świetlicy.
4. Dojazd uczniów do internatu odbywa się wg Regulaminu Internatu.
5. Uczniowie mieszkający w internacie (nieposiadający zgody na samodzielne przejazdy) wyjeżdżają pod opieką wychowawcy lub pomocy nauczyciela (wg wykazu dowozu wychowanków opracowywanym w danym roku szkolnym) BUS-em szkolnym lub autobusem MZK nr 17 wg rozkładu jazdy MZK.
6. Pełnoletni wychowankowie mający trudności z orientacją w terenie, muszą posiadać pisemną zgodę podpisaną przez obu rodziców o tym, że w ramach wdrażania do samodzielności mogą powracać do internatu razem z innymi pełnoletnimi wychowankami.
7. Pełnoletni wychowankowie internatu posiadający zgodę na samodzielne przejazdy na trasie Ośrodek – internat i internat – Ośrodek na początku każdego roku szkolnego zapoznawani są z zasadami bezpieczeństwa poruszania się po drodze – potwierdzają to własnoręcznym podpisem.

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA NA ŚWIETLICY, KORYTARZU OŚRODKA

1. Uczniowie korzystający z zajęć świetlicowych są wpisywani na listę obecności oraz dziennik świetlicy.
2. Uczniowie wymagający zwiększonej opieki, korzystający z zajęć świetlicowych przed rozpoczęciem lekcji, są przekazywani pod opiekę nauczyciela na zajęcia lekcyjne przez nauczyciela świetlicy bądź są zabierani ze świetlicy na lekcje przez pomoc nauczyciela.
3. Nauczyciele, wychowawcy są zobowiązani kontrolować obecność uczniów. Konieczne jest odnotowanie wszelkich nieobecności, spóźnień, oddaleń i ustalenie ich przyczyny. Odpowiedzialność rozpoczyna się od początku czasu pracy i kończy z chwilą przekazania uczniów rodzicom, wychowawcy świetlicy.
4. W czasie przerw za dzieci i młodzież są odpowiedzialni nauczyciele dyżurni. Wszelkie zastępstwa obejmują również dyżury.
5. Nauczyciele wychowania fizycznego odprowadzają uczniów po zakończonych zajęciach na boisku, zajęciach na powietrzu do szkoły. W sprawach trudnych, wymagających dodatkowych działań nauczyciele i specjaliści wspierają się wzajemnie w czasie opieki nad uczniami/ wychowankami.
6. Wypadki, nagłe zdarzenia, zgodnie z regulaminem działania należy zgłaszać natychmiast kadrze kierowniczej i dokonać ich opisu w dzienniku w zakładce – UWAGI.
7. Należy interweniować w każdej sytuacji, gdy zostanie zauważone dziecko pozbawione opieki, oddalające się samowolnie.
8. Kadra kierownicza jest zobowiązana do ścisłej kontroli w/w ustaleń i odpowiedzialna za ich realizację.

ZWALNIANIE UCZNIÓW Z LEKCJI

1. Ucznia zwalnia nauczyciel odpowiedzialny za organizowanie tych zajęć określając czas nieobecności oraz miejsce pobytu.
2. W przypadku wyjścia poza teren Ośrodka, nauczyciel zwalniający z lekcji umieszcza w pokoju nauczycielskim listę z wykazem imiennym uczestników danej imprezy z podaniem daty, godziny nieobecności na lekcjach co potwierdza własnoręcznym podpisem.
3. Wyjazd poza teren Ośrodka wymaga wpisu w rejestrze wyjść, wyjazdów znajdującym się

- w gabinecie wicedyrektora oraz jego akceptacji.
4. Uczniom zwolnionym należy usprawiedliwić obecność na zajęciach lekcyjnych.
 5. Nauczyciele zwalniający biorą odpowiedzialność za bezpieczeństwo danych uczniów.

UCZNIOWIE ZWOLNIENI Z ZAJĘĆ:

a/ wychowania fizycznego,

b/ nie uczęszczający na religię oraz na

c/ zajęcia z edukacji zdrowotnej.

1. Uczeń zwolniony z wychowania fizycznego przebywa pod opieką nauczyciela tegoż przedmiotu na zajęciach ustalonych w środku dnia w tygodniowym rozkładzie zajęć.
2. Uczeń zwolniony z zajęć wychowania fizycznego może być na nich nieobecny na podstawie przedłożonego pisemnie oświadczenia rodzica/ prawnego opiekuna na lekcji rozpoczynającej lub kończącej dzień zajęć w szkole. W sytuacji tej rodzic/ prawny opiekun ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka.
3. Jeśli decyzją rodzica/ prawnego opiekuna uczeń będzie przychodzić do szkoły – opiekę nad nim sprawuje nauczyciel świetlicy. Rodzic/ prawny opiekun zobowiązany jest do zapisania dziecka do świetlicy.
4. Przed zajęciami wychowania fizycznego, odbywającymi się poza budynkiem Ośrodka, uczniowie zobowiązani są oczekiwać na nauczyciela w budynku szkolnym.
5. Uczniowie nie objęci nauką religii lub zajęciami z edukacji zdrowotnej w czasie trwania tych zajęć przebywają w świetlicy.
6. Jeżeli zajęcia religii, edukacji zdrowotnej odbywają się na pierwszej lub na ostatniej godzinie lekcyjnej, a uczeń nie uczestniczy w tych zajęciach, opuszcza Ośrodek za pisemną zgodą rodzica/ prawnego opiekuna lub przebywa w świetlicy na pisemnie złożoną przez rodzica/ prawnego opiekuna prośbę.

SAMODZIELNE WYJAZDY WYCHOWANKÓW:

1. Samodzielne wyjazdy wychowanków, mogą się odbywać po złożeniu pisemnej deklaracji przez rodziców lub opiekunów prawnych (oświadczenie rodziców).
2. Wychowankowie nie posiadający pozwoleń na wyjazdy samodzielne mogą być zabierani tylko przez osoby do tego upoważnione.
3. Zwolnienia ucznia z zajęć edukacyjnych może dokonać rodzic lub opiekun stawiając się po niego osobiście:
 - a) rodzic/ opiekun zwalniający dziecko z zajęć ma obowiązek poinformować nauczyciela i dokonać wpisu w Zeszycie zwolnień ucznia, który znajduje się w sekretariacie Ośrodka,
 - b) uczeń pełnoletni, który posiada zgodę na samodzielny powrót, wpisuje się sam do Zeszytu zwolnień ucznia, po uzgodnieniu tego zwolnienia przez rodzica/ opiekuna z nauczycielem,
 - c) nauczyciel dokonuje wpisu o tym fakcie w uwagach w dzienniku.
4. W przypadku samowolnego oddalenia wychowanka z terenu Ośrodka należy postępować według stosownej procedury.

ZWALNIANIE UCZNIÓW Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH I W TZW. INTERNACIE

1. Ucznia/ wychowanka z zajęć lekcyjnych, zajęć opiekuńczo- wychowawczych może zwolnić rodzic lub opiekun stawiając się po niego osobiście i podając powód zwolnienia.
2. Ucznia wychowanka mającego zgodę na samodzielne wyjazdy może zwolnić wychowawca klasy, grupy na podstawie pisemnego zwolnienia od rodzica/ opiekuna prawnego lub informacji telefonicznej od rodzica/ opiekuna prawnego, podającej powód zwolnienia

i usprawiedliwiając pisemnie po powrocie dziecka.

3. Uczeń/ wychowanek pełnoletni może zostać zwolniony z zajęć lekcyjnych, opiekuńczo-wychowawczych na własną prośbę, podając konkretny powód za zgodą członka kadry kierowniczej.
4. Wszystkie zwolnienia należy wpisać w dzienniku internatu uwagi o uczniu, z podaniem powodu i podpisem osoby zwalniającej.
5. Zabrania się uczniom opuszczania budynku w czasie trwania zajęć opiekuńczo-wychowawczych.

Wszelkie samowolne oddalenia uczniów należy odnotować w dokumentacji szkolnej (dziennik internatu).

WYDAWANIE LEKÓW

1. Wydawanie leków uczniom/wychowankom Ośrodka może się odbywać tylko na podstawie pisemnego zlecenia wydanego przez lekarza i pisemną zgodę rodzica/ opiekuna prawnego na wydanie leku.
2. Dokumenty powinny być przedłożone zgodnie z miejscem wydawania leków - u pielęgniarki szkolnej i/lub w internacie Ośrodka.
3. Leki powinny być dostarczane do pielęgniarki szkolnej lub internatu bezpośrednio przez rodziców/ opiekunów prawnych.
4. Leki nie mogą być przekazywane/przewożone przez uczniów/wychowanków. Nie mogą być w jego posiadaniu.

ZŁE SAMOPOCZUCIE I CHOROBA, UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY

1. W przypadku wystąpienia złego samopoczucia u ucznia, nauczyciel/opiekun wzywa pielęgniarkę szkolną lub doprowadza go do gabinetu pierwszej pomocy przedmedycznej - w przypadku wystąpienia objawów choroby w szkole. Opiekę nad chorym dzieckiem sprawuje pielęgniarka. W przypadku zachorowania na terenie tzw. internatu - opiekę nad wychowankiem sprawuje wychowawca internatu odpowiedzialny za danego wychowanka. O sytuacji informuje rodziców/ prawnych opiekunów. Rodzic/prawny opiekun zobowiązany jest odebrać dziecko z Ośrodka osobiście lub przez inną wskazaną pełnoletnią osobę.
2. W przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia dziecka/ wychowanka, dyrektor Ośrodka lub wychowawca internatu po konsultacji z dyrektorem Ośrodka, wzywa pogotowie ratunkowe, do czasu przybycia pogotowia, pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela kolejno pielęgniarka i pracownicy Ośrodka/internatu. O fakcie tym powiadamiają rodziców/ prawnych opiekunów.
Jeśli zespół ratunkowy zdecyduje o zabraniu niepełnoletniego dziecka do szpitala, opiekę faktyczną w momencie nieobecności rodzica/prawnego opiekuna sprawuje pracownik wskazany przez dyrektora Ośrodka.
3. **Pierwsza pomoc** – zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia ,
w tym z wykorzystaniem wyrobu medycznego, wyposażenia wyrobu medycznego, zestawu zabiegowego i systemu.
4. **Stan nagłego zagrożenia zdrowotnego**- stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych.

Kto zauważy osobę lub osoby znajdujące się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego lub jest świadkiem zdarzenia powodującego taki stan, w miarę posiadanych możliwości i umiejętności ma obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do skutecznego powiadomienia o tym zdarzeniu podmiotów ustawowo powołanych do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego

zagrożenia zdrowotnego.

Osoba udzielająca pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz podejmująca medyczne czynności ratunkowe korzysta z ochrony przewidzianej w ustawie w kodeksie karnym. Osoba może poświęcić dobra osobiste innej osoby, inne niż życie lub zdrowie, a także dobra majątkowe w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla ratowania życia lub zdrowia osoby znajdującej się w stanie zagrożenia zdrowotnego.

CIAŻA UCZENNICY

Organizacja nauczania i wsparcia uczennicy w ciąży.

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży w przypadku ciężarnej uczennicy szkoła jest zobowiązana do:

- udzielenia uczennicy urlopu oraz innej pomocy niezbędnej do ukończenia edukacji, w miarę możliwości bez opóźnień w zaliczaniu przedmiotów,
- wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy, jeżeli stan uczennicy uniemożliwia zaliczenie w terminie egzaminów ważnych dla ciągłości nauki.

Ponadto wsparcie uczennicom w ciąży, a także w połogu i po połogu jest udzielane w następujących formach:

- przyznanie indywidualnego nauczania,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielanie innych form pomocy, np. w ubieganiu się o wsparcie materialne.

Jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie lub pewność, że ciąża uczennicy jest wynikiem przestępstwa z art. 197– 205 Kodeksu karnego, to obowiązkiem dyrektora Ośrodka jest zawiadomienie prokuratora lub policję.

PRÓBA SAMOBÓJCZA

1. Nie wolno pozostawiać ucznia/ wychowanka samego.
2. W przypadku szkoły - należy wezwać pielęgniarkę lub jeśli to możliwe zaprowadzić ucznia do gabinetu pielęgniarki.
3. Powiadomić wychowawcę, psychologa, pedagoga i dyrektora Ośrodka.
4. Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia/ wychowanka.
5. Jeżeli zaistnieje taka konieczność - wezwać pomoc (pogotowie, policję).
6. Dyrektor Ośrodka powiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
7. Przeprowadzenie zebrania zespołu nauczycieli uczących w danej klasie/ grupie i wspólne podjęcie dalszych działań:
 - zdiagnozowanie sytuacji,
 - podjęcie działań interwencyjnych,
 - podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
8. Wspieranie ucznia/ wychowanka po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej:
 - podczas bieżącej pracy z uczniem przez wszystkich nauczycieli,
 - otoczenie ucznia/ wychowanka opieką psychologa, pedagoga szkolnego,
 - pomoc w uzyskaniu przez ucznia/wychowanka i jego rodziny pomocy specjalistycznej,
 - realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się uczniem/ wychowankiem.
9. Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów klasy/ wychowanków grupy, do której uczęszcza uczeń.
10. Pamiętajmy o unikaniu umiędzynarodowienia problemu, nadmiernej kontroli uczniów/ wychowanków oraz poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

DOKONANIE PRZEZ UCZNIA/ WYCHOWANKA SAMOBÓJSTWA

1. Poinformowanie o zdarzeniu dyrektora Ośrodka.
2. Jeżeli zdarzenie ma miejsce na terenie Ośrodka/ internatu wezwać pomoc (pogotowie, policję).
3. Poinformować rodziców ucznia/ wychowanka.
4. Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazanie ich dyrektorowi Ośrodka.
5. Zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora Ośrodka
6. Zebranie zespołu wychowawców/ Rady Pedagogicznej w celu zdiagnozowania problemu i wspólne podjęcie dalszych działań.
7. Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na Radzie Pedagogicznej.
8. Poinformowanie uczniów/ wychowanków na forum klasy przez wychowawców, objęcie uczniów/ wychowanków wsparciem psychologicznym.
9. Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów klasy/ wychowanków grupy, do której uczęszcza uczeń.
10. Stworzenie uczniom/ wychowankom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
11. Unikanie umiedialnienia problemu.
12. Unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

II. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE I PROCEDURY REAGOWANIA

PODŁOŻENIE ŁADUNKU WYBUCHOWEGO

Czynności osoby, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętuje jak największą ilość szczegółów – uzyskane informacje mogą być istotne dla policji.
2. Zapisuje natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.
3. Informuje niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia dyrektora Ośrodka, który jest odpowiedzialny za uruchomienie procedury. W przypadku jego nieobecności osobą odpowiedzialną jest wicedyrektor, w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich wcześniej upoważniona.
4. Dyrektor powiadamia policję lub straż miejską.
5. Nie należy używać telefonu komórkowego – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
6. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor Ośrodka.
7. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
8. Nauczyciele sprawdzają w miarę możliwości, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia, wylogowują się z systemu i wspólnie z uczniami opuszczają klasę.
9. Wszyscy bezwzględnie wykonują polecenia osoby kierującej akcją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
10. W miejscu ewakuacji nauczyciele liczą wszystkich uczniów i informują dyrektora Ośrodka.
11. Nauczyciele/wychowawcy informują rodziców/opiekunów o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu.

PODŁOŻENIE PODEJRZANEGO PAKUNKU

Działania nauczyciela w przypadku podejrzenia, że w szkole znajduje się ładunek wybuchowy lub inna niebezpieczna substancja:

1. Nauczyciel odizolowuje miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku – należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.

2. Nie wolno dotykać, otwierać ani przesuwać podejrzanego pakunku – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. W razie stwierdzenia, że wydobywa się z podejrzanego pakunku inna substancja, nauczyciel okrywa go (tylko, jeżeli czas na to pozwala) – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznanej substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. Informuje niezwłocznie dyrektora Ośrodka o zauważeniu podejrzanego pakunku.
5. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
6. Nie należy używać telefonu komórkowego – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
7. Po przybycie policji, akcją kieruje policja.
8. Wszyscy bezwzględnie wykonują polecenia osoby kierującej akcją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
9. Na miejsce zagrożenia należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
10. W miejscu ewakuacji nauczyciele liczą wszystkich uczniów i informują dyrektora szkoły.
11. Nauczyciele/wychowawcy informują rodziców/opiekunów o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu.
12. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Telefony alarmowe: europejski telefon alarmowy 112, policja 997

Sposób powiadamiania służb: wybierz jeden z ww. numerów.

Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:

- nazwa i adres szkoły
- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- własne imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- telefon kontaktowy
- zrealizowane działania.

Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenia.

Sposób postępowania z uczniami z niepełnosprawnością ruchową podczas ewakuacji:

- po usłyszeniu sygnału ewakuacji nauczyciel/ opiekun bierze wózek inwalidzki, który znajduje się w określonym miejscu w pobliżu sali, gdzie odbywają się zajęcia z takim uczniem;
- przepuszcza przed osobą niepełnosprawną ruchowo strumień ewakuowanych, by nie opóźniać czasu ewakuacji całej placówki;
- umieszcza ucznia wymagającego pomocy na wózku i prowadzi do docelowego miejsca ewakuacji.

POSTĘPOWANIE PO WYBUCHU BOMBY

Zachowaj spokój!

Oceń sytuację pod kątem liczby osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

Poinformuj dyrektora Ośrodka o zaistniałej sytuacji.

Dyrektor niezwłocznie dzwoni pod jeden z poniższych numerów alarmowych: 997 (policja), 112 (numer alarmowy z tel. komórkowego).

Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.

Dyrektor sprawdza bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządza przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmowane są działania odpowiednie do sytuacji.

Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

ATAK POWIETRZNY TYPU DRON, RAKIETA

1. Po usłyszeniu dźwięku „shaheda” – niski, przypominający buczenie dźwięk, należy:
 - odsunąć się od okna jak najdalej,
 - wyprowadzić uczniów do pomieszczenia w głąb budynku, w którym znajdują się co najmniej dwie ściany nośne, najlepiej korytarz bez okien,
 - położyć się na podłogę i osłonić głowę rękami.
2. Jeśli jesteś na zewnątrz, należy:
 - przykucnąć nisko, najlepiej za betonową ścianą lub w jakimkolwiek zagłębieniu,
 - zatkać uszy i otworzyć usta – to ochrona przed falą uderzeniową,
 - nie ruszać się, dopóki nie będzie ciszy, przez minimum 10 minut.
3. Fragmentów dronu lub innych nieznanych obiektów nie dotykać, ani nie przenosić. Każde znalezisko niezwłocznie zgłosić pod numer alarmowy 112 lub na policję 997.
4. Czekać na odpowiednie służby, które zabezpieczą znalezisko.

ZALECENIA:

- nie wpadaj w panikę, staraj się mówić uspokajająco, buduj podczas rozmowy bezpieczną atmosferę,
- stosuj techniki aktywnego słuchania,
- używaj zrozumiałego języka dopasowanego do wieku i potrzeb dziecka,
- nie lekceważ wypowiedzi dziecka,
- szanuj emocje dziecka, czasem dzieci mocniej przeżywają to, co się dzieje,
- zapewnij dziecku wsparcie emocjonalne.

TERRORYZM

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób;

pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.;

osoby wyglądające na obcokrajowców;

osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;

samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące na parkingu Ośrodka, w pobliżu Ośrodka, kościoła.

O swoich spostrzeżeniach uczniowie i pracownicy winni poinformować: dyrektora Ośrodka.

Sygnałem informującym o zagrożeniu terrorystycznym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-

Wychowawczym jest:

Ogłoszenie alarmu - ciągły, modulowany dźwięk syreny nadawany przez trzy minuty.

Odwolanie alarmu - ciągły, jednostajny dźwięk syreny nadawany przez trzy minuty.

Do informowania o zagrożeniu służby korzystają z następujących sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych:

- **Syreny alarmowe;**
- **Megafony;**
- **Media – radio, telewizję, Internet;**
- **Regionalny System Ostrzegania (RSO);**
- **Alerty RCB wysyłane na telefony komórkowe;**
- **Bezpośredni kontakt.**

Jeśli usłyszysz sygnał alarmowy, zawiadom dyrektora Ośrodka, włącz radio lub telewizor i stosuj się do

komunikatów.

WTARGNIĘCIE NAPASTNIKA (TERRORYSTY) DO SZKOŁY

A) Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca.

1. W razie braku szansy na ucieczkę, ukryj się z dziećmi, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
2. Wycisz i uspokój uczniów – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami, zwróć szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastników do wejścia.
5. Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową o zaistniałej sytuacji – niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. Zasłoń okno, zgaś światło.
7. Nie przemieszczaj się – przemieszczanie powoduje hałas lub powstanie cienia, który może być zauważony przez napastników.
8. Stań poniżej linii okien, zejź z światła drzwi.
9. Zejź z linii strzału, połoź się na podłodze – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 metra. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. Jeśli usłyszysz strzały, nie krzycz – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach nikogo nie ma.
11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia. Celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi.

B) Postępowanie nauczyciela w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad Ośrodkiem.

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika.
2. Nie udawaj bohatera – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.
3. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon.
4. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia.
5. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego.
6. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika.
7. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny.
8. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu.
9. Poinformuj napastnika, że są to uczniowie z niepełnosprawnościami.
10. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów.

C) Postępowanie nauczyciela w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję.

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz być uznany za

terrorystę.

2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.
5. Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów.
6. Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.
7. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami.
8. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie, jako potencjalnego terrorysty, dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.
9. Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
10. Nie zatrzymuj się w celu zabrania osobistych rzeczy, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.

Zadania dyrektora Ośrodka na wypadek wtargnięcia napastnika, należy m.in.:

1. Wyznaczenie miejsca zbiórki w bezpiecznej odległości od źródła zagrożenia, w miejscu niewidocznym z okien placówki.
2. Wyznaczenie kierunku/ drogi ewakuacji - najlepiej od tej strony budynku, która nie posiada okien lub znajduje się za przeszkodą stałą, zza której nie widać zagrożonego budynku.
3. W przypadku braku możliwości przeprowadzenia ewakuacji, wyznaczenie miejsca schronienia się, zabarykadowania.
4. Sprawdzenie czy zasady postępowania w sytuacji zagrożenia są znane wszystkim pracownikom i uczniom, czy klucze od drzwi ewakuacyjnych są w miejscu wyznaczonym, itp.
5. Organizowanie przeszkolenia pracowników na wypadek ataku napastnika oraz ćwiczeń bądź instruktaży dla pracowników i uczniów.
6. Ograniczenie osobom nieuprawnionym dostępu do dokumentów i planów sytuacyjnych placówki.
7. Systematyczne prowadzenie realistycznej oceny stanu zabezpieczeń przed uzbrojonym napastnikiem.

Do obowiązków pracowników Ośrodka związanych z wprowadzeniem zasad alarmowania i postępowania w sytuacji wtargnięcia napastnika należy m.in.:

1. Zapoznanie się z rodzajami alarmów, komunikatów ostrzegawczych i sygnałów alarmowych, numerami telefonów służb ratunkowych i porządkowych.
2. Ćwiczenie umiejętności posługiwania się technicznymi środkami alarmowania i powiadamiania oraz znajomość miejsca ich rozmieszczenia w danej placówce.
3. Dysponowanie numerami telefonów kierownictwa placówki.
4. Okresowe zapoznawanie się z instrukcją przeciwpożarową, planami ewakuacji oraz instrukcjami i planami dotyczącymi rozmieszczenia głównych wyłączników energii elektrycznej, hydrantów, systemów alarmowych oraz posiadanie umiejętności posługiwania się nimi w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej.
5. Po przybyciu na miejsce służb, jeżeli to możliwe, należy przekazać dodatkowe informacje tj.: ile osób opuściło budynek, ile osób zostało w budynku i na jakich poziomach, pokazać plany budynku i drogi ewakuacji, gdzie ostatnio był widziany agresor, czym przyjechał lub skąd przyszedł napastnik.

Osoby przebywające na terenie placówki oświatowej na wypadek wtargnięcia napastnika powinny:

- wyłączyć/ wyciszyć wszystkie urządzenia elektroniczne,

- położyć się na podłodze z dala od okien i drzwi,
- zachować ciszę.

Jeżeli jest to możliwe udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym. Jeżeli nie było możliwości ewakuowania się, ukrycia albo zabarykadowania w bezpiecznym pomieszczeniu, a życie lub zdrowie są zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem należy walczyć, a jeżeli nie jest się w stanie podjąć walki to błagać o litość.

Podczas ewakuacji należy:

- zachować ciszę, spokój, rozwagę,
- udzielać pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym, jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na bezpieczeństwo ratującego,
- ostrzegać o niebezpieczeństwie,
- w przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna, przeprowadzać dzieci i młodzież do innego, bezpiecznego, wcześniej ustalonego obiektu, który wskaże Dyrektor Ośrodka.

Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

- zamknąć drzwi,
- zastawić drzwi ciężkim meblem, ławkami,
- wyłączyć wszystkie światła,
- wyłączyć/ wyciszyć wszystkie urządzenia elektroniczne,
- położyć się na podłodze z dala od okien i drzwi,
- zachować ciszę.

Podczas działań służb ratowniczych należy:

- zachować spokój,
- jeżeli nie ma pewności, że to służby ratownicze- nie otwierać drzwi, służby zrobią to same,
- stosować się do wszystkich poleceń służb,
- nie trzymać nic w rękach,
- nie zadawać pytań podczas ewakuacji,
- unikać gwałtownych ruchów, alarmujących gestów,
- poddać się kontroli bezpieczeństwa,

Jeżeli posiada się istotne informacje o napastnikach lub ofiarach, przekazać je służbom ratowniczym.

SKAŻENIE CHEMICZNE LUB BIOLOGICZNE OŚRODKA

– procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej

Sytuacja, w której szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją biologiczną/chemiczną – mogło nastąpić skażenie placówki

A) Skażenie otoczenia Ośrodka – należy uciec do budynku, zamknąć okna.

Instrukcja postępowania:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie Ośrodka, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.

3. W budynku zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

B) Wewnętrzne skażenie budynku – należy ewakuować osoby przebywające w Ośrodku, otwierając okna wszędzie, gdzie jest to możliwe, żeby wymusić cyrkulację powietrza.

Instrukcja postępowania:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie Ośrodka, a osoby przebywające wewnątrz ewakuować z budynku.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
3. W budynku otworzyć okna, drzwi, otwory wentylacyjne, włączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osobę, która ją wdycha.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się

Instrukcja postępowania:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Powiadomić dyrektora Ośrodka o zaistniałej sytuacji.
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć je do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policji, straży pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.
10. Sporządzić listę osób (imię i nazwisko), które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej, listę przekazać policji.

11. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
12. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:

Instrukcja postępowania:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Powiadomić dyrektora Ośrodka o zaistniałej sytuacji.
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza Ośrodka wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły.
6. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
7. Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek Ośrodka wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor Ośrodka.

1. Rekomendacje jak rozmawiać z uczniem o trudnej sytuacji kryzysowej (o dronach, naruszeniu granic itp.):

-Rozpoznaj temat, skorzystaj z wiarygodnych źródeł, stron na portalu gov.pl.

-Dostosuj informacje i język do rozwoju i możliwości poznawczych i emocjonalnych dziecka:

- a) mów prostym, zrozumiałym językiem, który wyjaśnia sytuację w sposób odpowiadający wiekowi i poziomowi rozwoju dziecka,
- b) nie wzbudź u uczniów niepotrzebnego lęku i niepokoju,
- c) przedstaw obecną sytuację, dawkuj informację, jeżeli dziecko nie potrzebuje tematu poprzestań na prostej odpowiedzi,
- d) omów bądź przypomnij zasady bezpieczeństwa, sygnały alarmowe, pierwszą pomoc,
- e) przypomnij, aby uczeń nie dotykał nieznanych mu przedmiotów lub pozostałości,
- f) poinformuj do kogo w Ośrodku lub do jakich instytucji powinni się zwrócić.

-Dowiedz się, co uczeń wie i co czuje, jak odbiera tę sytuację?

- a) zapytaj uczniów o ich samopoczucie i emocje, jakie wywołuje aktualna sytuacja (np. Jak się czujecie w tej sytuacji, o czym myślicie, co daje/ dałoby wam poczucie bezpieczeństwa, kto daje/ dałby wam poczucie bezpieczeństwa),
- b) zapytaj uczniów o obawy,
- c) pozwól mówić, ale też pozwól milczeć- nie namawiaj do mówienia, milczenie nie oznacza braku udziału w rozmowie (daj poczucie bezpieczeństwa, nie oceniaj i nie pozwól oceniać, zapewnij, że można mówić i milczeć, że i to i to jest w porządku),

d) zapytaj, o czym uczniowie chcieliby porozmawiać w związku z obecną sytuacją, jakie tematy poruszyć, czego się dowiedzieć, z kim spotkać itp.,

e) jeśli nie znasz odpowiedzi na pytanie, powiedz “nie wiem” i zaproś uczniów do wspólnego namysłu- niech wykorzystają dobre źródła, niech wspólnie rozważą jakąś kwestię.

-W rozmowie zachowaj spokój i dostosuj słownictwo do wieku ucznia:

a) nie wpadaj w panikę, staraj się mówić uspokajająco, buduj podczas rozmowy bezpieczną atmosferę,

b) stosuj techniki aktywnego słuchania,

c) używaj zrozumiałego języka dopasowanego do wieku i potrzeb ucznia,

d) nie lekceważ wypowiedzi ucznia,

e) szanuj emocje ucznia, czasem dzieci mocniej przeżywają to co się dzieje,

f) zapewnij dziecku wsparcie emocjonalne.

-Uczul uczniów na fałszywe informacje pojawiające się w Internecie:

a) zapytaj uczniów, skąd czerpią informacje, stwórcie wspólnie bank rzetelnych źródeł, zastanówcie się, jak zanurzenie się w negatywnych informacjach wpływa na psychikę człowieka?

b) podkreśl konieczność korzystania tylko ze sprawdzonych źródeł informacji, bowiem nie wszystkie komunikaty pojawiające się w mediach są prawdziwe (*fake newsy*- wskazać, jak identyfikować propagandę, jak bezpiecznie poruszać się w cyberprzestrzeni i na co zwracać szczególną uwagę).

2. Podsumowanie ważnych informacji:

Najważniejsze telefony alarmowe:

- **112 numer alarmowy**
- **999 Pogotowie ratunkowe**
- **998 Straż Pożarna**
- **997 Policja**
- **987 Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego**
- **986 Straż Miejska**

Jak wezwać pomoc?

- **Mów spokojnie i wyraźnie, aby dyspozytor mógł zebrać informacje.**
- **Podaj dokładny adres. Jeśli go nie znasz, opisz charakterystyczne elementy krajobrazu.**
- **Wyjaśnij, co się stało i czy zagrożone jest życie, zdrowie lub mienie.**
- **Poczekaj, aż operator potwierdzi przyjęcie zgłoszenia. Nie rozłączaj się pierwszy.**

Tekst jednolity (z nowelizacją przedstawioną podczas zebrania Rady Pedagogicznej w dniu 14.11.2025 r.) wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego w Zamościu z dniem 19.01.2026 r.